

Viwavijeshi aina ya 'Fall armyworm' kwenye mtama

Kenya

Spodoptera frugiperda

	Kuzuia	Kuchunguza	Kudhibiti moja kwa moja	Kudhibiti moja kwa moja	Vikwazo
  <p>Mkusanyiko wa mayai ya viwavi vya majira ya mapukutiko (Desiree van Heerden, Syngenta)</p> <p>Viwavi vya majira ya mapukutiko. Tafuta alama ya "Y" iliyopinduliwa kwenye kichwa au mkusanyiko wa madoa matano kwenye sehemu ya nyuma (Russ Ottens, University of Georgia, Bugwood.org)</p> <p>Uharibifu wa mizingo kwenye mimea ya mtama (Z.M. Kinyua, KALRO)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Panda mimea mapema wakati wa mvua za kwanza kwa sababu Viwavijeshi (FAW) huongezeka baadaye katika msimu wa mimea. ◆ Epuka kupanda nyakati tofauti tofauti kwa kuwa kufanya hivi huwapa Viwavijeshi chakula muda wote. ◆ Ikiwezekana, panda aina ya mbegu za mtama zilizoreshwa na uwezo wa kustahimili viwavijeshi aina ya 'Fall armyworm'. ◆ Zingatia upanzi wa aina ya mbegu za mtama zinazokomaa katika muda mfupi na zenye vichwa vinavyotoshana ili kukwepa mashambulizi ya wadudu baadae katika msimu. ◆ Tumia aina ya mtama mahuluti au iliyoboreshwa na yenye vichwa vilivyoachana. ◆ Hakikisha utumizi bora wa mbolea katika shamba, ili kupata mimea ya mtama yenye afya tele, na yenye uwezo wa kukufidia hasara inayoletwa na wadudu waharibifu. ◆ Katika shamba lako la mtama, panda mseto wa mimea iliyo na uwezo wa kuwafukuza wadudu, kama vile aina ya <i>Desmodium</i>. ◆ Hifadhi makao ya wadudu wenye manufaa na mimea inayotoa maua kandokando mwa shamba lako. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Anza kuchunguza mimea yako ya mtama punde tu inapochomoza kutoka kwenye ardhi. ◆ Viwavijeshi aina ya 'Fall armyworm' hushambulia mimea ya mtama mapema katika hatua ya kwanza ya majani (kwenye mizingo) hadi hatua ya mbegu kwenye vichwa vya mtama. ◆ Kagua mimea 10-20 inayofatana katika maeneo 5 tofauti ya shamba lako na kisha upige hesabu ya asilimia ya eneo lililoshambuliwa na wadudu (Angalia Fomu ya Ukaguzi) ◆ Tafuta dalili za mimea yako kuliwa na Viwavijeshi: <ul style="list-style-type: none"> * Ni rahisi kudhibiti Viwavijeshi wakiwa wachanga. * Ni vigumu sana kuwaona Viwavijeshi wakiwa wachanga. * Unaweza kuona idadi ndogo ya viwavijeshi aina ya 'Fall armyworm' wakisababisha mashimo kwenye majani, wakati mimea inapoanza kuota vichwa vyake. Uharibifu huu huwa ni wa juu pekee-kwa kuwa viwavijeshi hawa hupenda kuvamia nafaka kwenye mimea ya mtama. * Makundi ya mayai hutagwa katika upande wa chini wa majani au katika vichwa vya mimea ya mtama. * Viwavi wadogo hula maua ya mimea ya mtama, ilhali wale wakubwa hula mbegu zinazoota. <p>Hatua ya kufanya maamuzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Katika hatua ya mapema kabisa ya mizingo (kabla maua kuota), chukua hatua muafaka ikiwa zaidi ya asilimia hamsini ya mimea itakuwa imevamiwa. ◆ Katika hatua ya kutoa maua, chukua hatua muafaka ikiwa asilimia ishirini (au kati ya asilimia kumi na thelathini) ya mimea itakuwa imevamiwa au imeharibiwa. 	<p><i>Safu Wima hii ya Kijani inaelezea chaguo za kudhibiti ambazo ni salama zaidi kwa wakulima wadogo.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Katika mashamba ya wakulima wadogo, toa kwa mkono na uharibu viota vya mayai na viwavi. 	<p><i>Safu Wima ya Manjano inaelezea chaguo za kudhibiti ambazo zinahitaji uangalizi wa usalama zaidi kwa wakulima wadogo.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Epuka kupuliza dawa za kuuu wadudu zinazotengenezwa kwa kemikali ambazo zinaweza kuuu wadudu wenye manufaa kwa mkulima au kuleta madhara kwa anayepuliza. ◆ Chagua bidhaa ambazo zinajulikana kuwa zina mafanikio katika kudhibiti Viwavijeshi. ◆ Vifaa vya Kujikinga Kibinafsi (PPE) ni wakati kati ya kutumia dawa ya kuuu wadudu na wakati ambapo mazao hayo yanaweza kuvunwa. ◆ Kipindi cha Kabla ya Kuvuna (PHI) ni wakati wa kabla ya kutumia kuuu wadudu na kuvuna. Thamani za PHI zilizo hapa chini zifikwiwa kwa kutumia mbinu ya tahadhari, lakini ikiwa thamani ya PHI kwenye dawa ya kuuu wadudu ni ya juu zaidi, rejelea kipindi kirefu zaidi. ◆ Muda wa Kuingia Uliozuiwa (REI) ni kipindi cha baada ya kunyunyizia ambapo watu hawapaswi kuingia tena shambani. Vigezo vya REI vilivyotolewa vinavyotumika katika hali ambapo PPE haipatikani. Ikiwa REI iliyochapishwa kwenye lebo ya dawa ni ndefu kuliko vigezo vilivyotolewa hapa chini, tafadhali zingatia muda mrefu zaidi. <p>Kwa maelezo zaidi, tafadhali wasiliana na Fall Armyworm in Africa: A Guide for Integrated Pest Management (USAID & CIMMYT), WHO Recommended Classification of Pesticides (WHO), Pesticide Risk Assessment (Jepson et al., DOI: 10.1098/rstb.2013.0491)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Cypermethrin ◆ REI siku 1; PHI siku 1 ◆ WHO class II Madhara ya wastani

Fomu ya Uchunguzi

Tarehe ya Upandaji:	Wilaya:								Lokesheni:								Jina lako:				
	Wiki ya 1								Wiki ya 2								Wiki ya 3				
Tarehe ya kuchukua sampuli:																					
Hatua ya kukua kwa mimea ya mtama:																					
Tarehe za mvua/ukali wake:																					
Viuwa wadudu vilivyotumika/ viwango/ tarehe:																					
Habari juu ya mitego inayowavutia wadudu.	Inua mitego juu kulingana na urefu wa mimea ya mtama. Hakikisha upande wa chini wa mitego hiyo, iko sentimita thelathini juu ya mimea.																				
Idadi ya nondo wa viwavijeshi aina ya 'Fall armyworm':																					
Idadi ya nondo wa viwavijeshi aina ya 'African armyworm':																					
Hatua ya mapema/ au ya mwisho ya mizingo (0-5)	Kagua majani mapya mawili hadi manne yanayochomoza kutoka kwenye mizingo.																				
Hatua tano	1	2	3	4	5	Jumla	%	1	2	3	4	5	Jumla	%	1	2	3	4	5	Jumla	%
Idadi ya mimea yenye mashimo mapya yenye umbo la duara/Idadi																					
Idadi ya mimea yenye mizingo iliyoathirika/Idadi																					
Hatua ya kuota maua na wakati mbegu zinapobonyea (6-7)	Kagua vichwa, majani na kwapajani karibu na, chini ya na pia juu ya vichwa hivyo.																				
Hatua tano	1	2	3	4	5	Jumla	%	1	2	3	4	5	Jumla	%	1	2	3	4	5	Jumla	%
Idadi ya mimea iliyoharibiwa hivi karibuni/Idadi																					
Idadi ya mimea yenye viwavi/Idadi																					
Idadi ya mimea yenye vichwa vilivyoharibika/Idadi																					